

Lēmumu pieņemšanas atklātība

Publicēts: 10.12.2020.

Neatkarīgi no tā, vai NVO līdzdarbojas pēc savas iniciatīvas vai arī pēc ministrijas uzaicinājuma, tai ir jāapzinās, kāds ir šīs sadarbības mērķis un kādu reālu ietekmi organizācija var panākt.

NVO kā ministriju sadarbības partneris ir:

papildu ekspertīzes un informācijas avots;

sadarbības partneris politikas formulēšanai, izskaidrošanai, realizēšanai, vērtēšanai;

pirmais brīdinātājs par politikas potenciālajiem riskiem vai neveiksmēm;

valsts pārvaldes iestāžu darba veicinātājs, kas mudina strādāt profesionālāk, formulēt politiku sabiedrībai saprotamākā izteiksmes formā un laikus konsultēties ar sabiedrību.

NVO būtu jāņem vērā faktori, kas minēti iepriekš, lai labāk izprastu savus sadarbības partnerus un atrastu veiksmīgākos sadarbības modeļus.

Politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu virzība valdībā

Visu dokumentu apriti valdībā nosacīti var grupēt trijos posmos:

[Valsts sekretāru sanāksmes](#)

Lai saskaņotu viedokļus un sagatavotu tiesību aktu projektus izskatīšanai valdībā, dokumentu aprite sākas ar to izsludināšanu Valsts sekretāru sanāksmē.

Valsts sekretāru sanāksmēs tiek izsludināti pieteiktie politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projekti, lemts arī par izsludināto projektu atsaukšanu, kā arī tiek izskatīti tie projekti, par kuriem vienošanās nav panākta saskaņošanas procesā u.c.

Kopš 2016.gada 3.decembra spēkā ir grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumos Nr.300 "Ministru kabineta Kārtības rullis", kas nosaka, ka tiesību aktu projekti, kuri skar visu nevalstisko organizāciju darbību (nevalstisko organizāciju sektora horizontālie jautājumi), pirms to izskatīšanas Ministru kabinetā iesniedzami Valsts kancelejā izskatīšanai Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomē.

[Ministru kabineta komitejas sēdes](#)

Ministru kabineta komitejas sēdēs tiek izskatīti tie politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projekti, par kuriem nav panākta vienošanās saskaņošanas procesā. Par katru projektu tiek diskutēts pēc būtības.

[Ministru kabineta sēdes](#)

Ministru kabinets ir koleģiāla institūcija, kas pieņem politiskus lēmumus gala variantā. Ja kādā no posmiem netiek panākta vienošanās par projekta redakciju, ir skaidri definēta projektu virzības gaita gan saskaņošanas, gan nesaskaņošanas gadījumos.

Ministrija sagatavo tiesību akta projektu un iesniedz to Valsts kancelejā (elektroniski Dokumentu aprites un uzdevumu kontroles sistēmā jeb DAUKS) izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē.

Valsts sekretāru sanāksme izsludina jauno projektu ministriju un NVO atzinumu sniegšanai.

Ministrijas un NVO noteiktā termiņā (parasti 10 darba dienu laikā) sniedz savus priekšlikumus vai iebildumus atbildīgajai

ministrijai.

Atbildīgā ministrija organizē saskaņošanu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumos Nr.300 "Ministru kabineta kārtības rullis" noteiktajai kārtībai.

Ja tiesību akts saskaņots bez iebildumiem, tad Ministru kabinets izskata un atbalsta dokumentu.

Ja dokuments nav saskaņots, Valsts sekretāru sanāksme vienojas par dokumentu administratīvā līmenī.

Ministru kabineta komiteja vienojas par projektu politiskā līmenī.

Ministru kabinets (politiski) pieņem un atbalsta dokumentu.

Šajā posmā Ministru kabineta kompetences jautājumi ir pieņemti (likumprojekti, Satversmes 81.panta kārtībā izdotie noteikumi, noteikumi, rīkojumi). Likumprojekti un Satversmes 81.panta kārtībā izdotie noteikumi tiek nodoti tālākai virzībai uz Saeimu.

NVO iespējas šajā posmā:

Ja NVO tiek uzaicināta piedalīties darba grupā vai arī NVO konstatē, ka tiek veidota darba grupa dokumenta projekta izstrādei un pati piesakās, tad iespējams nodrošināt līdzdalību un pilnā mērā sekot līdzī projekta attīstībai (saņemt informāciju), piedalīties tā apspriešanā, kā arī noskaidrot, vai būs iespējams un kādā veidā varēs līdzdarboties darba grupā.

Jo agrīnākā dokumenta projekta izstrādes stadijā NVO iesaistās, jo labāk. Lielāko daļu izstrādes procesā esošo politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu institūcijas vēl pirms dokumenta izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē publicē to tīmekļa vietnēs.

NVO var iesniegt priekšlikumus, atzinumu par tiesību akta projektu jebkurā posmā. Kad tiesību akts tiek iekļauts izskatīšanai Valsts sekretāru sanāksmē, atzinumi ir jāsūta atbildīgajām ministrijām. To var veikt, sekojot līdzī tiesību akta virzībai ministrijā. Kad tiesību akts tiek skatīts [Valsts sekretāru sanāksmē](#), [Ministru kabineta komitejas](#) vai [Ministru kabineta sēdē](#), atzinumus vēlamā sūtīt gan uz atbildīgo ministriju, gan vēl papildus uz Valsts kanceleju (to, kad attiecīgais jautājums tiek skatīts minētajās sēdēs, var uzzināt Ministru kabineta mājas lapā sēžu darba kārtībās).

NVO sabiedrībā aizsāk diskusijas ar plašsaziņas līdzekļu palīdzību par izskatāmo dokumentu, un tādējādi var iegūt papildu iespēju un panākt vēlamās izmaiņas (kuras netika ņemtas vērā, iesniedzot priekšlikumus ministrijās). Ieteicamais laiks – pirms jautājuma skatīšanas Valsts sekretāru sanāksmē, Ministru kabineta sēdē, Ministru kabineta komitejas sēdē – vai arī laikā, kad likumprojekts nosūtīts tālākai virzībai uz Saeimu.

NVO ir svarīgi izmantot iespēju piedalīties Valsts sekretāru sanāksmē un Ministru kabineta komitejas sēdē un publiski izteikt savu viedokli ([Informācija par pieteikšanās iespējām](#)).

Rosināt normatīvā dokumenta projekta apspriešanu Memoranda padomes sēdē. Paust savu viedokli par tiem normatīvajiem dokumentiem, kas nosūtīti saskaņošanai ar Memoranda padomi.

Normatīvo aktu aprīte [SAEIMĀ](#)

Saeimā likumprojekts tiek iesniegts pēc Ministru kabineta sēdes vai var būt arī deputātu iniciēts, kā arī citos gadījumos, kas minēti Saeimas kārtības rullī 79.pantā.

Saeimas prezidijs ziņo Saeimai, kas lemj par likumprojekta nodošanu komisijām.

Saeimas atbildīgā komisija (tehniski) apstrādā tekstu 1.lasījumam.

Pirmajā lasījumā deputāti balso konceptuāli un nodod projektu komisijām.

Starplaikā atbildīgā komisija pieņem priekšlikumus grozījumiem.

Otrajā lasījumā deputāti balso par konkrētu pantu redakcijām.

Trešajā lasījumā notiek likuma pieņemšana.

NVO iespējas šajā posmā:

Ja normatīvais akts ir nodots tālākai izskatīšanai Saeimā, tad NVO priekšlikumi būtu atkārtoti jāiesniedz Saeimas atbildīgajām komisijām, jāmēģina personīgi tikties ar deputātiem, lai izskaidrotu savu viedokli.

Ja NVO ir spēcīgi sadarbības partneri un finansiālās iespējas, tās var izmantot lobēšanu - informācijas sniegšana lēmumu

pieņēmējiem, lai ietekmētu viedokļus un mudinātu pieņemt tādu lēmumu, kas izdevīgs lobētājam.

[VALSTS PREZIDENTA](#) pilnvaras normatīvo aktu pieņemšanā

Valsts prezidents izsludina likumu ne agrāk kā 10.dienā un ne vēlāk kā 21.dienā pēc tā pieņemšanas Saeimā.

Likums stājas spēkā 14 dienas pēc izsludināšanas, ja nav noteikts cits termiņš.

Prezidentam ir tiesības lūgt atkārtoti caurskatīt likumprojektu.

NVO iespējas šajā posmā:

Vērsties tieši pie Valsts prezidenta ar lūgumu uz klausīt NVO viedokli, lai ietekmētu normatīvā akta projekta izsludināšanu, ierosinātu pārstrādāt, papildināt vai grozīt.

<https://www.mk.gov.lv/lv/lemumu-pienemsanas-atklatiba>